

Olsztyn, 29.07.2013 r.

**Pani  
dr Danuta Kierzkowska  
Prezes PT TEPIS**

***Szanowna Pani Prezes***

W imieniu swoim oraz współredaktora tomu *Z teorii i praktyki przekładu prawniczego*, prof. dr. hab. Grzegorza Ojcewicza, zwracam się z prośbą o objęcie patronatem niniejszej publikacji.

Przygotowywana monografia zbiorowa jest kolejnym tomem serii naukowej „Teoria i Praktyka Przekładu” (wyd. Instytut Słowiańszczyzny Wschodniej UWM w Olsztynie). Niniejsze opracowanie stanowi rezultat aktywności badawczej w ramach dwóch przedsięwzięć: X-lecia *Studiów podyplomowych w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego*, prowadzonych przy Instytucie Słowiańszczyzny Wschodniej UWM w Olsztynie, oraz częściowego podsumowania projektu badawczego „Specyfika tłumaczeń sądowo-prawniczych w świetle współczesnej translatoologii”, zainicjowanego w 2010 roku przez dr. hab. Grzegorza Ojcewicza, prof. UWM (kierownik tematu), i realizowanego przy współudziale dr hab. Iwony Anny NDiaye, prof. UWM, dr Beaty Jeglińskiej, dr Joanny Nowackiej i dr Moniki Piotrowskiej-Mazurowskiej.

Wśród autorów tomu są m.in. tłumacze zrzeszeni w PT TEPIS: poza Panią Doktor, także mgr Natalia Wasilenko oraz mgr Janusz Poznański i in.

W załączeniu przesyłam wstęp, spis treści oraz noty autorów. Przy czym pragnę nadmienić, iż obecnie tom znajduje się na etapie końcowej redakcji, a jego druk planujemy we wrześniu br.

Z prośbą o pozytywne rozpatrzenie naszej prośby



*dr hab. Iwona Anna Ndiaye, prof. UWM*

**Strona 1:**

*/logo studiów - strzałki/*

Seria: Teoria i Praktyka Przekładu

# **Z TEORII I PRAKTYKI PRZEKŁADU PRAWNICZEGO**

**Redakcja**

**Iwona Anna NDiaye i Grzegorz Ojcewicz**

Olsztyn 2013  
*/logo UWM/*

## Spis treści

Iwona Anna NDiaye, Beata Jeglińska, **Od redaktorek serii**  
Iwona Anna NDiaye, Grzegorz Ojcewicz, **Wstęp**

**Natalia Wasilenko**, *Wybrane zagadnienia polskiego prawa autorskiego dla tłumaczy*

**Aleksandra Kamińska**, *Dane osobowe tłumacza przysięgłego języka rosyjskiego i ich  
ochrona na terytorium Federacji Rosyjskiej – stan de lege lata*

**Iwona Anna NDiaye**, *Status tłumacza środowiskowego a tłumaczenie prawnicze*

**Danuta Kierzkowska**, *Kodeks tłumacza przysięgłego jako kompendium wiedzy adepta  
zawodu*

**Teresa Zobek**, *Uwagi o przekładzie Kodeksu spółek handlowych na język rosyjski. Aspekt  
terminologiczny*

**Jolanta Lubocha-Kruglik**, *Językowe aspekty prawa, prawne aspekty języka – implikacje dla  
tłumacza*

**Joanna Nawacka**, *Kontekstowe rozumienie tekstu prawnego*

**Małgorzata Tryba**, *Notacja w tłumaczeniu konsekwentnym – teoria i rzeczywistość*

**Janusz Poznański**, *Tłumaczenie rozpraw sądowych w sprawach karnych*

**Grzegorz Ojcewicz**, *O pułapkach przekładu automatycznego słów kilka*

**Beata Jeglińska**, *Publikacje specjalistyczne jako źródło wiedzy dla kandydatów na tłumaczy  
przysięgłych języka rosyjskiego*

Noty o autorach

## *Od redaktorek serii*

Seria „Teoria i Praktyka Przekładu” jest przygotowywana przede wszystkim z myślą o warsztatach translacyjnych w ramach *Studiów podyplomowych w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego*, realizowanych od 2004 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Poza działalnością dydaktyczną organizatorzy *Studiów* równolegle prowadzą działalność naukową z zakresu translatoryki. W 2010 roku zainicjowano serię naukową „Teoria i Praktyka Przekładu”, która prezentuje wyniki owych badań. Zebrany w poszczególnych tomach materiał w swoim założeniu stanowi źródło wiedzy dla tłumaczy w zakresie wybranych zagadnień tłumaczenia specjalistycznego. Dotychczas w ramach serii ukazały się następujące tomy: I.A. NDiaye, *Samochody. Podręcznik dla tłumaczy języka rosyjskiego* (Olsztyn 2010), I.A. NDiaye, *Wybrane dokumenty dla tłumaczy języka rosyjskiego (samochody, ruch drogowy)* (Olsztyn 2011), I.A. NDiaye, B. Jeglińska, *Wybrane dokumenty dla tłumaczy języka rosyjskiego. Postępowanie przygotowawcze. Postępowanie sądowe* (Olsztyn 2011), *Wybrane dokumenty z komentarzami dla tłumaczy języka rosyjskiego. Prawo cywilne. Prawo administracyjne*, red. I.A. NDiaye, B. Jeglińska (Olsztyn 2011) oraz I.A. NDiaye, B. Jeglińska, *Podręcznik dla tłumaczy języka rosyjskiego. Postępowanie przygotowawcze i sądowe* (Olsztyn 2012).

Poszczególne części niniejszej serii mogą być również z powodzeniem wykorzystywane w ramach zajęć dydaktycznych na poziomie zaawansowanym studiów filologicznych. Dlatego też żywimy nadzieję, że przygotowana publikacja spotka się z życzliwym odbiorem także dydaktyków i studentów.

Wyrazy wdzięczności za opiekę merytoryczną nad niniejszym projektem wydawniczym kierujemy do władz Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS.

*Iwona Anna NDiaye, Beata Jeglińska*

## WSTĘP

Niniejszy tom stanowi rezultat aktywności badawczej w ramach dwóch przedsięwzięć: X-lecia *Studiów podyplomowych w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego*, prowadzonych przy Instytucie Słowiańszczyzny Wschodniej UWM w Olszynie, oraz częściowego podsumowania projektu badawczego „Specyfika tłumaczeń sądowo-prawniczych w świetle współczesnej translatoologii”, zainicjowanego w 2010 roku przez dr. hab. Grzegorza Ojcewicza, prof. UWM (kierownik tematu), i realizowanego przy współudziale dr. hab. Iwony Anny NDiaye, prof. UWM, dr. Beaty Jeglińskiej, dr. Joanny Nowackiej i dr. Moniki Piotrowskiej-Mazurowskiej.

W publikacji zbiorowej poświęconej zagadnieniom przekładu sądowego i prawniczego nie mogło zabraknąć przedstawicieli środowiska zawodowych tłumaczy – członków Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych oraz egzaminatorów Państwowej Komisji Egzaminacyjnej przy Ministerstwie Sprawiedliwości: dr. Danuty Kierzkowskiej, Natalii Wasilenko oraz Janusza Poznańskiego.

Do współpracy zaprosiliśmy również doświadczonych teoretyków i praktyków przekładu, a jednocześnie wieloletnich wykładowców *Studiów podyplomowych...*, w tym dr. Teresę Zobek z Zakładu Lingwistyki Stosowanej Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Stworzyliśmy również możliwość publikacji innym pracownikom naukowym, koncentrującym się w swojej pracy dydaktycznej i badawczej na aspektach przekładu specjalistycznego. Tę grupę reprezentują dr. hab. Jolanta Lubocha-Kruglik z Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej UŚ oraz mgr Małgorzata Tryba z Instytutu Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. Listę autorów zamyka absolwentka olsztyńskich *Studiów podyplomowych* – mgr Aleksandra Kamińska, obecnie studentka prawa na Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie.

Tematyka niniejszego tomu obejmuje teoretyczne i praktyczne aspekty tłumaczeń przysięgłych, jednakże z wyeksponowaniem tych kwestii, z którymi nierzadko stykają się w praktyce zawodowej tłumacze języka rosyjskiego.

Dzięki aktywności środowiska akademickiego oraz zawodowego tłumaczy udało się zebrać wartościowy materiał, który niechaj dobrze służy studentom, dydaktykom i praktykującym już tłumaczom języka rosyjskiego.

*Iwona Anna NDiaye*

*Grzegorz Ojcewicz*

## NOTY O AUTORACH

**dr Beata Jeglińska** – adiunkt Instytutu Słowiańszczyzny Wschodniej UWM w Olsztynie; sekretarz i wykładowca *Podyplomowych studiów w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego* (2004-2013); sekretarz i wykładowca *Kursu przygotowawczego do egzaminu państwowego dla tłumaczy języka rosyjskiego* (od 2013); członek zespołu badawczego realizującego projekt nt. „Specyfika tłumaczeń sądowo-prawniczych w świetle współczesnej translologii” (2010-2013). Współredaktorka serii „Teoria i Praktyka Przekładu”. Współautorka skryptów: *Język rosyjski dla tłumaczy przysięgłych w zakresie przekładu sądowego i prawniczego* oraz *Język rosyjski w turystyce* i in.

**mgr Aleksandra Kamińska**, tłumacz przysięgły języka rosyjskiego; absolwentka Uniwersytetu Gdańskiego oraz *Podyplomowych Studiów w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego* UWM w Olsztynie; studentka Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie na kierunku „Prawo”.

**dr Danuta Kierzkowska**, zawodowy tłumacz, teoretyk tłumaczenia i nauczyciel metodologii przekładu prawniczego, zatrudniona w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, redaktor naczelna Wydawnictwa TEPIS oraz wieloletni prezes Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych. Autorka wielu publikacji z zakresu przekładu specjalistycznego: *Vademecum tłumacza przysięgłego* (1985), *Kodeks tłumacza sądowego* (1991), *Tłumaczenie prawnicze* (2002) i in.

**dr hab. Jolanta Lubocha-Kruglik**, adiunkt Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego; wykładowca Kolegium Języka Biznesu w Sosnowcu (1998–2005), Centrum Szkoleń Tłumaczeniowych (2004–2005, 2008), Wyższej Szkoły Marketingu i Zarządzania w Katowicach (2008). Tłumacz przysięgły języka rosyjskiego. Autorka słowników i publikacji z zakresu językoznawstwa i translatoryki, w tym m.in. *Rosyjsko-polski słownik tematyczny. Ekonomia* (współautorzy: A. Zych, T. Zobek), Warszawa 2001; *Rosyjskie zdania egzystencjalne w konfrontacji z polskimi. (Monografia)*, Katowice 2001; *Duży słownik polsko-rosyjski i rosyjsko-polski* (część polsko-rosyjska – współautorzy: M. Kuratczyk, T. Zobek), Berlin – Monachium – Warszawa 2004.

**dr Joanna Nawacka** – adiunkt Instytutu Słowiańszczyzny Wschodniej UWM w Olsztynie; wykładowca *Podyplomowych studiów w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego* UWM w Olsztynie (2012–2013). członek zespołu badawczego realizującego projekt nt. „Specyfika tłumaczeń sądowo-prawniczych w świetle współczesnej translologii” (2010–2013); wykładowca *Kursu przygotowawczego do egzaminu*

państwowego dla tłumaczy języka rosyjskiego (od 2013). W pracy naukowej koncentruje się na zagadnieniach przekładu tekstów prawnych, przekładu w sytuacjach kryzysowych, komunikacji interpersonalnej oraz komunikacji międzykulturowej.

**dr hab. Iwona Anna Ndiaye**, profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; inicjatorka i pierwszy dyrektor Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Cudzoziemców UWM w Olsztynie. Członek PAN oraz Rady Programowej Centrum Badań Wschodnich UWM. Członek Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich. Tłumacz przysięgły języka rosyjskiego, tłumacz tekstów specjalistycznych i literackich. Członek zespołu badawczego realizującego projekt nt. „Specyfika tłumaczeń sądowo-prawniczych w świetle współczesnej translologii” (2010–2013); autorka programu autorskiego i kierownik *Podyplomowych studiów w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego* (2004–2013); kierownik i wykładowca *Kursu przygotowawczego do egzaminu państwowego dla tłumaczy języka rosyjskiego* (od 2013); Redaktor naczelna czasopisma naukowego „Acta Neophilologica”, współredaktorka serii „Teoria i Praktyka Przekładu”. Autorka ponad 150 publikacji, w tym podręczników dla tłumaczy specjalistycznych: *Samochody. Podręcznik dla tłumaczy języka rosyjskiego* (Olsztyn 2010), *Wybrane dokumenty dla tłumaczy języka rosyjskiego (samochody, ruch drogowy)* (Olsztyn 2011) i in. Współautorka skryptów: *Język rosyjski dla tłumaczy przysięgłych w zakresie przekładu sądowego i prawniczego* oraz *Język rosyjski w turystyce* i in.

**dr hab. Grzegorz Ojcewicz**, profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, literaturoznawca i tłumacz. Członek PAN oraz Rady Programowej Centrum Badań Wschodnich UWM. Współredaktor serii *Luminarze Rosyjskiej Emigracji*. Teoretyk i praktyk przekładu literackiego oraz policyjno-prawniczego. Kierownik zespołu badawczego realizującego projekt nt. „Specyfika tłumaczeń sądowo-prawniczych w świetle współczesnej translologii” (2010–2013); wykładowca *Podyplomowych studiów w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego* UWM w Olsztynie. Autor ponad 330 publikacji. Przetłumaczył m.in. tom poetycki Borysa Popławskiego, wybitnego pisarza pierwszej fali emigracji rosyjskiej, *Automatyczne wiersze* (Olsztyn 2009). Pomysłodawca i współautor nagrodzonej przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji monografii *Zabójstwo Sergiusza Jesienina* (Szczytno 2009). Redaktor naukowy i współautor słowników specjalistycznych, m.in. *Podręcznego słownika administracji: polski, białoruski, litewski, rosyjski, ukraiński; Praktycznego słownika policyjno-prawniczego. Polski. Angielski. Francuski. Niemiecki. Rosyjski; Integracja i bezpieczeństwo: polski, angielski, francuski, niemiecki, rosyjski; Słownik kryminalistyczny z elementami medycyny sądowej i genetyki. Polski. Angielski. Francuski. Niemiecki. Rosyjski..* Autor m.in. opracowania *Podstawy translatoryki* oraz *Przestępczość w Rosji i Polsce. Wybór tekstów policyjno-prawniczych do samodzielnego tłumaczenia*.

**mgr Janusz Poznański (Warszawa)** – tłumacz przysięgły języka rosyjskiego; b. ławnik sądu okręgowego, wieloletni wiceprezes PT TEPIS, członek Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, powołanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości do przeprowadzania egzaminu na tłumacza przysięgłego. Wykładowca *Podyplomowych studiów w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego* UWM w Olsztynie (2004–2013), wykładowca *Kursu przygotowawczego do egzaminu państwowego dla tłumaczy języka rosyjskiego* (od 2013) oraz Interdyscyplinarnego Podyplomowego Studium Kształcenia Tłumaczy przy



Instytucie Lingwistyki Stosowanej UW. Członek komitetu redakcyjnego *Kodeksu tłumacza przysięgłego z komentarzem*. Autor podręczników i skryptów, w tym: *Dokumenty polskie. Wybór dla tłumaczy sądowych, Tłumacz w postępowaniu karnym*.

**mgr Małgorzata Tryba**, Małgorzata Tryba – absolwentka Instytutu Lingwistyki Stosowanej UW; doktorantka Instytutu Lingwistyki Stosowanej UW. Tłumaczka konferencyjna języka angielskiego i niemieckiego. Tłumaczenia ustnego uczyła się m.in. w Niemczech na Johannes Gutenberg-Universität w Moguncji. Członek Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich. Wykładowca Instytutu Lingwistyki Stosowanej UW (od 2008). Zainteresowania naukowe: teoria i praktyka przekładu ustnego w ujęciu socjologicznym. Autorka publikacji: *Wybrane problemy leksykalne w tłumaczeniu konferencyjnym i sposoby ich rozwiązywania*, [w:] *Leksykalno-frazeologiczne problemy przekładu*, Warszawa 2010; *Źródła stresu w tłumaczeniu konferencyjnym dla tłumaczy i studentów tłumaczeń*, [w:] *Debiuty Naukowe IV*, Warszawa 2011.

**mec. mgr Natalia Wasilenko**, tłumacz przysięgły języka rosyjskiego; absolwentka Wydziału Prawa Uniwersytetu w Rostowie (1989). Odyła aplikację adwokacką i została wpisana na listę adwokatów Federacji Rosyjskiej (1990–1999). Obecnie samodzielnie prowadzi Kancelarię Prawa Rosyjskiego „Vasilisa” w Warszawie. Prelegent corocznych ogólnopolskich Warsztatów Przekładu Prawniczego i Specjalistycznego TEPIS. Wykładowca *Podyplomowych studiów w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego* UWM w Olsztynie (2004–2013), wykładowca *Kursu przygotowawczego do egzaminu państwowego dla tłumaczy języka rosyjskiego* (od 2013) oraz Interdyscyplinarnego Podyplomowego Studium Kształcenia Tłumaczy przy Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego oraz UMCS. Równolegle zajmuje się doradztwem w zakresie prawa WNP, posiadając kilkuletnie doświadczenie jako doradca prawny ds. rynków wschodnich w spółkach zajmujących się handlem zagranicznym i inwestycjami. Autorka publikacji związanych z suwerennością podmiotów FR. Współautorka wydanej książki *Wzory dokumentów w działalności gospodarczej i w postępowaniu sądowym* (2002). Autorka zamówionego na potrzeby TEPIS tłumaczenia na język rosyjski Ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 273, poz. 2702).

**dr Teresa Zobek**, adiunkt Zakładu Lingwistyki Stosowanej Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego. Zajmuje się terminologią specjalistyczną i tłumaczeniem tekstów specjalistycznych z zakresu ekonomii, prawa i rosyjskiego języka biznesu. Autorka słowników dwujęzycznych – ogólnych i specjalistycznych, m.in. *Rosyjsko-polskiego słownika terminologii prawniczej* oraz *Polsko-rosyjskiego słownika terminologii prawniczej*. Wykładowca *Podyplomowych studiów w zakresie przekładu sądowego i prawniczego dla tłumaczy języka rosyjskiego* UWM w Olsztynie (2011–2013) *Kursu przygotowawczego do egzaminu państwowego dla tłumaczy języka rosyjskiego* (od 2013).